

De uitvoering der kleurenfoto's wil ik hier nog eens in het bijzonder prijzen. Papier en druk blijven goed voldoen; maar de banden waarin het werk verschijnt, en die ik in mijn eerste aankondiging nog als oorlogswerk heb vergoelijkt, zijn nu wij weer zooveel verder van den oorlogstijd af zijn, toch wel heel weinig overeenkomstig den onbetwisten goeden Franschen smaak.

H. BURGERHOUT.

H. R. FOLMER, *Verslag van 1247 baringen*. Academisch Proefschrift, Amsterdam, October 1923.

Wanneer wij een verslag over een zoo groot aantal baringen uitgebracht zien, verwachten wij doorgaans, dat wij te doen hebben met een mededeeling uit een kliniek. In dit proefschrift evenwel betreft het gevallen uit de gewone plattelandspraktijk en daarom alleen reeds kan het de moeite waard zijn van het stuk kennis te nemen. Maar bovendien kan men verwachten, dat een arts, die na omstreeks 14 jaren in een uitgestrekte, 6 gemeenten omvattende, praktijk op Zuid-Beveland werkzaam geweest te zijn, daarna in diezelfde praktijk in een volgende 13 jaar behalve zijn overigen arbeid 1247 kraamvrouwen heeft moeten verzorgen en nu zeker ver in de vijftig is, nog lust gevoelt en tijd heeft om over al hetgeen hij vóór, bij en na die baringen heeft waargenomen, een lijvig, 293 bladzijden tellend, proefschrift te schrijven, niet alleen een meer dan gemiddelde werkkracht, maar ook een krachtigen zin voor scherp wetenschappelijk waarnemen en statistisch bewerken van het meegemaakte bezit. En in die verwachting worden wij bij het lezen van dit proefschrift waarlijk niet teleurgesteld. Het spreekt van zelf, en niemand zal zulks kwalijk kunnen duiden, dat wij niet veel „nieuws" te hooren zullen krijgen. Maar is dat wel altijd noodig? Nog eens kennis nemen van bekende zaken heeft ook zijn nut, vooral wanneer die met een kritisch oog bekeken worden en zelfs de meest alledaagsche dingen nog eens goed uitgeplozen worden, omdat zij per slot van rekening onder bepaalde omstandigheden niet altijd zoo eenvoudig zijn (zie bijvoorbeeld de voorbereiding bij kunstverlossingen op bldz. 26 en vlg.). Dat de lezer in een werk als dit een groote hoeveelheid getallen, tabellen, grafische voorstellingen en krommen kan verwachten, is van zelf sprekend. Menigeen zou daardoor mogelijk afgeschrikt worden; hij moge dan evenwel vergoeding vinden in de gemakkelijke opmerkingen over de eigenaardige Zeeuwsche zeden en gebruiken ter plaatse, waartegen schrijver met alle kracht heeft moeten strijden, en tevens in een stel aardige foto's van het in zwang geweest zijnde baren op den grond op een Zeeuwsch verlossingsbed en van het z.g.n. korte bed, dat voor kunstverlossingen bestemd was.

Tot zijn leedwezen mag ref. niet verzwijgen, dat hij zich behalve met enkele andere minder belangrijke beslissingen, volstrekt niet vereenigen kan met schrijvers motieven in zake het nalaten van het onderzoek der urine der zwangeren (zie bldz. 28). De besprekingen daarentegen over het verband tusschen zwangerschap en

baring en tuberculose (bldz. 36—56) en tusschen het gebruik van de tang en mogelijk later opgetreden nadeelige gevolgen daarvan op de hersenen van het kind (bldz. 283 en 284) zijn te noemen als hoofdstukken, die, doordat schrijver zijn patiënten zoo goed kon blijven vervolgen, zeker een belangrijke waarde hebben, temeer, daar hij aan beide, maar vooral aan het eerstgenoemde veel zorg heeft gewijd (zie o.m. de aardig ingerichte grafische voorstellingen).

Ook mag nog even gewag gemaakt worden van verslagen van baringen in ongewone houding, t.w. hurkende en knielende houding (bldz. 168), en van de mededeelingen betreffende den invloed van het breken van de vochtblaas (bldz. 72—78).

Tot deze enkele grepen uit de groote hoeveelheid verwerkte stof wil ref. zich beperken.

TH. B. PHILIPS.

W. KOPACZEWSKI, *Pharmacodynamie des Colloïdes*. Parijs 1923. G. DOIN. Prijs 10 francs.

Dit boekje is een zwaar leesbaar, uiterst technisch boek, dat van zijn lezers een behoorlijke kennis van de literatuur over choc, anaphylaxie, colloid-chemische vraagstukken enz. eischt.

Het werk is verdeeld in drie deelen. Het eerste „les chocs par contact et leur mechanisme” behandelt de theoriën over anaphylaxie. Vooral de leer van FRIEDBERGER moet het hierbij ontgelden. De schrijver meent de anaphylaxie (en overeenkomstige verschijnselen) als gevolg van uitvlokkingen in de weefselvochten te moeten beschouwen. De oorzaak van deze vlokkenvorming zou men moeten zoeken in het indringen van colloïden in een op bepaalde wijze voorbereid (gesensibeleerd) organisme. Het gevolg van deze vlokkenvorming zou kunnen zijn verstopping der kleine longvaten, mechanische prikkeling van het zenuwstelsel; afscheiding van remmende of prikkelende stoffen door de endocrine klieren en de uitwerking hiervan op het sympathisch zenuwstelsel.

In het tweede deel wordt de rol van den shock in de pathologie besproken, waarbij vooral merkwaardig is de invloed van anaphylactische processen of de oppervlakte-spanning van het serum.

Het slotgedeelte bespreekt de rol der colloïden in de behandeling van zieken, waarbij de stelling verdedigd wordt, dat behandeling met colloïden een „shock-therapie is, waarbij men dan rekening moet houden, welken graad van shock een zekere hoeveelheid van een colloïde zal veroorzaken en welken graad van shock het lichaam kan verdragen.

Men ziet, belangrijk is het werkje zeker. Het is echter allesbehalve gemakkelijke of eenvoudige lectuur en vereischt ernstige studie.

J. KOOPMAN.